

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертацію Свет Маргарити Юрїївни
на тему: «Державне регулювання медичного страхування в Україні»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного
управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дослідження

Здоров'я нації є найбільшою цінністю українського суспільства, адже саме результати роботи працездатного населення суттєво впливають на процеси економічного, соціального та культурного розвитку країни. Нині державний сектор охорони здоров'я в Україні характеризується застарілою матеріально-технічною базою, низьким рівнем фінансування і, як результат, невисокою якістю обслуговування. Суспільні трансформації в Україні, спрямовані на досягнення повноцінного функціонування ринкової економіки, несуттєво вплинули на адекватні перетворення в системі охорони здоров'я, діяльність якої й далі значною мірою відбувається на засадах недостатньо ефективного адміністративного регулювання. Недоліками в системі державного регулювання охорони здоров'я населення лишається низька результативність механізмів фінансового захисту громадян у разі захворювання; незадовільна якість медичної допомоги; відсутність задоволення потреб громадян у медичній допомозі в необхідних обсягах.

У зв'язку з цим, забезпечення соціально-орієнтованого управління галуззю охорони здоров'я, а також пошук шляхів долання основних проблем у цій галузі, зокрема браку фінансових ресурсів та незадовільної якості медичного забезпечення населення, вимагають нового підходу до запровадження системи, що базується на страхуванні здоров'я людей.

З огляду на це, існує потреба подальшого аналізу поточного стану і тенденцій розвитку ринку медичного страхування в Україні, пошуку шляхів розв'язання наявних проблем медичного страхування в Україні та узгодження державної політики, спрямованої на розробку єдиної стратегії щодо впровадження системи медичного страхування в Україні. Все вищевикладене свідчить про актуальність обраної теми дисертаційної роботи Свет М.Ю.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, їх
достовірність і новизна

Ознайомлення зі змістом дисертації та автореферату дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, містять наукову новизну.

Дисертаційна робота має логічну побудову, її автор системно підійшов до постановки проблеми, формулювання завдань, обрав вірні методи дослідження.

Обґрунтованість отриманих наукових результатів, висновків та рекомендацій забезпечується опрацюванням значної кількості наукових праць з досліджуваної проблематики та використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: *абстрактно-логічний метод* (для розробки структури та визначення змісту дисертаційного дослідження); *дедуктивний метод* (для декомпозиції мети дослідження); *метод аналізу та синтезу* (з метою виявлення переваг і недоліків процесу впровадження та функціонування системи медичного страхування в різних країнах); *метод узагальнення* (для формулювання висновків і пропозицій дисертаційного дослідження); *метод порівняльного аналізу* (в процесі дослідження вітчизняного та закордонного досвіду розвитку страхової діяльності); *систематизації* (для впорядкування наукових уявлень та підходів щодо застосування державних механізмів розвитку медичного страхування); *моделювання* (для визначення загроз, які найсуттєвіше впливають на державне регулювання медичного страхування).

Інформаційною основою дослідження є законодавчі та нормативні акти з питань страхування, фінансів, оподаткування, охорони здоров'я, наукові дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених.

З-поміж основних здобутків, що становлять наукову новизну дослідження, слід виокремити наступні:

У дисертаційній роботі обґрунтовано підхід до фінансування системи охорони здоров'я, що буде здійснюватися як державне фінансування, обов'язкове медичне страхування та добровільне медичне страхування і сприятиме наданню своєчасних якісних та доступних медичних послуг населенню й ранній діагностиці складних захворювань; зокрема, обґрунтовано передумови створення Фонду боротьби з онкологічними захворюваннями та забезпечення його взаємодії з Пенсійним фондом України;

Автором дисертаційного дослідження удосконалено ідентифікацію можливостей і загроз розвитку страхової медицини в Україні та розроблено на цій основі пропозиції щодо: посилення інформованості населення про можливості й переваги медичного страхування; індивідуалізації підходу до клієнта; підвищення кваліфікації працівників медичних закладів та органів управління у сфері охорони здоров'я щодо проведення заходів антикризового менеджменту; визначення зв'язку між розміром внесків до фонду обов'язкового медичного страхування та величиною доходів їхніх платників; стимулювання розвитку приватного медичного страхування;

Дисертантом обґрунтовано зміни інституційного механізму державного регулювання медичного страхування в Україні шляхом створення Українського центру медичної стандартизації, якому належатимуть повноваження національного органу стандартизації у сфері охорони здоров'я; національної агенції медичного страхування, що матиме фінансову компетенцію та компетенцію контролю за якістю надання медичних послуг; пропозиції щодо врахування стратегії Уряду, Міністерства охорони здоров'я України та європейського досвіду при розв'язанні проблем у галузі медичного страхування в Україні, зокрема щодо розроблення прогресивної

системи ставок внесків до фонду обов'язкового медичного страхування, яка буде відображати зв'язок між розміром внесків та розміром доходів платників внесків, визначення їхньої нижньої межі для соціально вразливих категорій громадян і тих осіб, які користуються можливістю виділення субсидій та дотацій із державного бюджету;

У дисертаційному дослідженні набули подальшого розвитку понятійно-термінологічний апарат державного регулювання медичного страхування в Україні, а саме: розкриття сутності понять «державне регулювання медичного страхування» (як комплекс механізмів державного регулювання страхового захисту здоров'я громадян, який охоплює сукупність заходів, методів, засобів та інструментарій державного впливу на ефективне функціонування системи медичного страхування) та «механізм державного регулювання медичного страхування» (як організаційна система впливу на об'єкти управління страхової діяльності у сфері охорони здоров'я, структура якої складається з нормативно-правового, економічного, організаційного, мотиваційного компонентів – з метою забезпечення ефективного функціонування медичного страхування);напрями вдосконалення державного управління у сфері охорони здоров'я, зокрема державно-приватне партнерство, що передбачає визначення сфери охорони здоров'я пріоритетною сферою інвестування; оновлення нормативно-правової бази з питань державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я; підвищення інституційної спроможності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо використання сучасних механізмів державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я тощо;обґрунтування пропозиції щодо обмеження віку обов'язкового медичного страхування громадян (від 18 до 50 років).

Практичне значення результатів дослідження

Основні теоретичні положення доведено до рівня конкретних пропозицій у формі, придатній для використання органами державного управління, фінансовими, науковими та освітніми установами, суб'єктами господарювання. Результати дослідження використано в діяльності комунальної установи «Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» Запорізької обласної ради (довідка про впровадження від 03.07.2018 р.);ПАТ «Страхова компанія «PZU Україна» (довідка про впровадження № 20/58 від 22.05.18 р.) та ПАТ «Страхова компанія «Провідна» (довідка про впровадження № 1/60 від 22.05.18 р.).

Результати дисертаційної роботи використовують у навчальному процесі Сумського державного університету при викладанні дисциплін: «Публічні фінанси і фінансовий менеджмент» (довідка про впровадження від 23.05.2018 р.).

Результати дисертаційної роботи використовують у навчальному процесі Класичного приватного університету при викладанні дисциплін «Державне управління», «Державне та регіональне управління» (довідка про впровадження від 09.09.2020 № 52).

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях

За результатами дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць, серед них – 5 статей у вітчизняних науково-фахових виданнях, 2 статті в зарубіжних науково-фахових виданнях, 7 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Отримані нові наукові положення, висновки і рекомендації повною мірою висвітлено у наукових публікаціях Свет М.Ю.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи

Оцінюючи представлену дисертаційну роботу в цілому позитивно, слід відмітити дискусійні положення та висловити наступні зауваження.

1. Дисертаційна робота є оригінальною, багатою на цікаві авторські думки. Безперечно, це свідчить про актуальність, багатоаспектність, понятійну багатогранність обраної тематики для вітчизняної сфери державного управління. Саме тому доцільно було подати дефініції усіх проаналізованих у роботі термінів окремим додатком у Глосарії основних термінів.

2. Оскільки, на наш погляд, автор досліджує нові підходи до впровадження страхової медицини, доцільно було б більш поглиблено розглянути генезу цього поняття.

3. Автором дисертаційного дослідження визначено переваги і недоліки добровільної форми медичного страхування(п.1.3), проте доцільним було б зазначити про переваги та недоліки страхування на випадок критичного захворювання. Перелік громадян, які мають підлягати обов'язковому медичному страхуванню за рахунок державного фінансування, краще було б наочно відобразити у вигляді секторної діаграми.

4.У роботі автор розглядає шляхи розв'язання існуючих проблем у галузі медичного страхування в країнах світу (п.3.1), а також особливу увагу у дисертаційному дослідженні автор приділяє шляхам розв'язання проблем медичного страхування в Україні (п.3.2). Варто було б зазначити, досвід якої країни відносно впровадження медичного страхування, на думку автора, є найбільш корисним для України.

5. У другому розділі дисертаційної роботи автор детально розглядає механізми державного регулювання медичного страхування в Україні. Але якщо б розписані механізми державного регулювання медичного страхування в Україні були наочно представлені у вигляді таблиці, дисертаційна робота від цього тільки б виграла.

6.Автором дисертаційного дослідження проаналізовано перспективи впровадження страхової медицини як боротьби з онкологічною захворюваністю в Україні. Вважаємо, що було б більш доречним звернути

увагу на проблематику недостатнього охоплення страховими полісами та відшкодування страховими компаніями усіх медичних послуг, необхідних під час довготривалого лікування онкологічних захворювань.

Разом з тим, зроблені зауваження та висловлені дискусійні положення не перешкоджають позитивній оцінці дисертаційної роботи в цілому.

Окремі зауваження можна розглядати як побажання здобувачу щодо напрямів подальшого дослідження проблеми.

Загальний висновок до дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Світ М.Ю. на тему: „Державне регулювання медичного страхування в Україні ” є самостійною, цілісною і завершеною науковою працею, у якій отримано нові наукові результати, що полягають у дослідженні теоретичних аспектів та наданні практичних рекомендацій з удосконалення державного регулювання медичного страхування в Україні.

За змістом і формою дисертаційна робота відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 „Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор, Світ Маргарита Юріївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент

доктор наук з державного управління,

професор, професор кафедри управління

охороною здоров'я та публічного

адміністрування Національного університету

охорони здоров'я України

імені П. Л. Шупика, м. Київ

Я.Ф. Радіш

Учений секретар

доктор медичних наук, професор

Заслужений працівник охорони здоров'я України

В.В. Горачук